30/01/2024

Οικουμενικός Πατριάρχης προς τους νέους: “Αντισταθείτε στην αντικειμενοποιημένη ζωή και στην εργαλειοποίηση του ανθρωπίνου προσώπου”

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Με ιδιαίτερη λαμπρότητα τιμήθηκε στο Σεπτό Κέντρο της Πρωτοθρόνου Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως, σήμερα, η μνήμη των Τριών Ιεραρχών και «Προστατών των Γραμμάτων». Στην ομιλία του ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος αναφέρθηκε στους Τρεις Πατέρες και Οικουμενικούς Διδασκάλους της Εκκλησίας, του Τρεις Ιεράρχες, και στην προσφορά τους.

“Η ζωή και το θεολογικό, εκκλησιαστικό και κοινωνικό έργο των Τριών Ιεραρχών είναι αξιοθαύμαστα και υπερβαίνουν το ανθρώπινο μέτρο. Τους θαυμάζουμε για την ολική αφιέρωσή τους στον Χριστό και στη διακονία της Αγίας Εκκλησίας Του,

για τη θύραθεν και τη θεολογική παιδεία τους, για τον ανένδοτο αγώνα τους κατά των αιρέσεων, για την προσφορά τους στα γράμματα και τον πολιτισμό, για τη συμβολή τους στην καθοριστική για την ιστορία του πνεύματος σύζευξη Ελληνισμού και Χριστιανισμού, για τη φιλανθρωπία και την κοινωνική δράση τους, για το ζωηρό ενδιαφέρον τους για τη νεότητα, την αληθή πρόοδο και την προκοπή της", επεσήμανε μεταξύ άλλωνο Παναγιώτατος.

Ο Παναγιώτατος, τόνισε ότι *"η μεγαλύτερη τιμή προς τους* ***Τρεις Ιεράρχες*** *είναι η ανάδειξη της πνευματικής και πολιτισμικής παρακαταθήκης τους μέσα στον σύγχρονο κόσμο", και αναφέρθηκε στη σημασία της σημερινής εορτής, τονίζοντας ότι "είναι ευκαιρία για να εξάρουμε την επικαιρότητά τους, τη προσφορά τους στα γράμματα, σε μία εποχή, όπου η παιδεία έχει καταστή πεδίο συνεχών μεταρρυθμίσεων και ατελείωτων πειραματισμών, λόγω των κοινωνικών εξελίξεων, επ' εσχάτων δε εξ αιτίας και των επιτευγμάτων της τεχνολογίας που επηρεάζουν άμεσα και τον χώρο της εκπαίδευσης".*

Δυσεπίλυτο πρόβλημα η διαπαιδαγώγηση της νέας γενιάς

Σε άλλο σημείο της ομιλίας του, χαρακτήρισε δυσεπίλυτο πρόβλημα τη διαπαιδαγώγηση της νέας γενιάς:

“Στις εγγενείς δυσκολίες του παιδαγωγικού έργου, οι οποίες απορρέουν από την «ανθρώπινη κατάσταση», από τα ανθρωπολογικά δεδομένα του «δυσαγώγου προς αρετήν» ανθρώπου, έρχονται σήμερα να προστεθούν νέες ιστορικές και περιστασιακές δυσκολίες. Ο ιλιγγιώδης ρυθμός των αλλαγών, το όλο και βαθύτερο χάσμα των γενεών, η μεταξίωση των αξιών, η εντυπωσιακή πρόοδος της επιστήμης και η τεχνολογική επανάσταση, η **«κοινωνία της πληροφορίας» και η τεχνητή νοημοσύνη,** όλα αυτά θέτουν την εκπαίδευση απέναντι σε πρωτόγνωρα προβλήματα. Ριζικές αλλαγές επιβάλλονται με τον χαρακτήρα του αναπόφευκτου. Όποιος αρνείται να προσασμοσθεί στις εξελίξεις καταδικάζει τον εαυτό του σε περιθωριοποίηση, αν όχι σε αφάνεια.

Σήμερα είναι αδύνατον να ομιλούμε για τις προοπτικές της παιδείας και να μη αναφερόμαστε στον ρόλο των νέων τεχνολογιών και στην καθοριστική τομή που εκπροσωπούν για το παρόν και το μέλλον μας. **Η τεχνολογία επηρεάζει καταλυτικά τις κοινωνικές σχέσεις, την εργασία, την ιδιωτική ζωή και την καθημερινότητά μας, τον ψυχισμό και το ηθικό αισθητήριό μας, ολόκληρο τον πολιτισμό μας**

. Παραδόσεις αποδυναμώνονται, σύμβολα διαβρώνονται, η πρόοδος ταυτίζεται μονομερώς με τεχνολογική πρόοδο, ενώ οι ειδικοί του «τεχνοπωλίου» αποκτούν υπέρμετρο κύρος, «περιβάλλονται», όπως σημειώνει ο Νηλ Πόστμαν, «με το χάρισμα της ιερωσύνης». Γίνεται μάλιστα λόγος για την έναρξη μιάς «νέας αξονικής εποχής» στην ιστορία της ανθρωπότητας και στην εξέλιξη του πολιτισμού της. Έχει γραφή, ότι η εμπειρία μας με το πως η τεχνολογία αλλάζει και διαμορφώνει τον κόσμο μας σε αδιανόητο μέχρι σήμερα βαθμό, δικαιολογεί την προειδοποίηση, ότι «για τα επόμενα χρόνια το μήνυμα είναι ξεκάθαρο: ‘Δεν έχετε δεί τίποτα ακόμη»”.

Η συνεισφορά της Ορθόδοξης παράδοσης στις σύγχρονες παιδαγωγικές προκλήσεις

Ο Παναγιώτατος αναφέρθηκε στις δυνατότητες συνεισφοράς της Ορθοδόξου παραδόσεως στις σύγχρονες παιδαγωγικές προκλήσεις:

"Με δεδομένο ότι το μέλλον της αγωγής του ανθρώπου θα είναι μέλλον συνεχούς αγώνα για την ταυτότητά της, η Ορθόδοξη παράδοσή μας καλείται να συνεισφέρει, όπως συνέβη στο παρελθόν μέχρι και σήμερα. Βεβαίως, στο πνευματικό θησαυροφυλάκειο της Ορθοδοξίας ***δεν υπάρχουν έτοιμες απαντήσεις και λύσεις στα σύγχρονα προβλήματα της παιδείας****. Υπάρχουν όμως οι βασικές αρχές, οι θεμελιώδεις αξίες και τα θεολογικά κριτήρια, επί τη βάσει των οποίων μπορούν να οικοδομηθούν λύσεις στις σύγχρονες παιδαγωγικές προκλήσεις. Έχουμε εδώ μία ανεξάντλητη πηγή, από την οποία μπορούμε να αντλούμε έμπνευση και κατεύθυνση για τις προσπάθειές μας.*

Σαφώς, πιστότητα στην Παράδοση δεν σημαίνει «μουσειακή απολίθωση». Οι μεγάλοι Πατέρες της Εκκλησίας διελέγοντο με την εποχή τους και κατάφεραν να επηρεάσουν και να διαμορφώσουν τον πολιτισμό. Εύστοχα, ο μακαριστός Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης σημειώνει για τη σύγχρονη Ορθοδοξία τα εξής: «Ο,τι ήταν για τον κόσμο των Πατέρων της Εκκλησίας η ύστερη ελληνική φιλοσοφία, ένας κόσμος δηλαδή με τον οποίο έπρεπε να διαλεχθούν και να τον μεταμορφώσουν, είναι για τη σημερινή Ορθοδοξία ο καλπάζων τεχνικός πολιτισμός της εποχής μας. Η σημερινή οικουμένη κυριαρχείται από τα επιτεύγματα του δυτικού πολιτισμού, τα οποία εκτείνονται από τις κατακτήσεις της τεχνολογίας μέχρι τα άγχη της μοναξιάς και της αποπροσωποποιήσεως των ανθρώπων, που εκφράζει τόσο τραγικά η σύγχρονη τέχνη σε όλες τις μορφές της». («Η Ορθοδοξία σήμερα», στο έργο του ιδίου, Κόσμου Λύτρον, Μέγαρα 2014, σ. 239). Σε αυτόν τον κόσμο πρέπει να απευθυνθή η Ορθοδοξία «με ρωμαλεότητα στοχασμού και ευαισθησία» και να δώση την καλήν μαρτυρίαν της υπέρ της ιερότητος του ανθρωπίνου προσώπου και της ελευθερίας του, αντλώντας από τη δογματική και τη λειτουργική κληρονομιά της και από το ευχαριστιακό και ασκητικό ήθος της".

Οι αλήθειες ενσαρκώνουν και εκφράζουν το πνεύμα των Τριών Ιεραρχών

Απευθυνόμενος στους παρισταμένους μαθητές της Αθωνιάδας και των ομογενειακών σχολείων, αλλά και προς όλους τους νέους ο Οικουμενικός Πατριάρχης είπε:

"Ενώπιον της κυριαρχίας του οικονομισμού και των μηχανών, ο Πατριάρχης σας σας προτρέπει: Αντισταθείτε στην αντικειμενοποιημένη ζωή και στην εργαλειοποίηση του ανθρωπίνου προσώπου. Ο προσανατολισμός στον εαυτό μας και στην ικανοποίηση των ατομικών αναγκών σημαίνει συρρίκνωση της ύπαρξής μας. Τότε ο άνθρωπος, όπως ο βασιλιάς Μίδας, ο,τι εγγίζει το μετατρέπει σε άψυχο και παγερό αντικείμενο. ***Να μοιράζεσθε τη ζωή, να έχετε αγάπη, χωρίς την οποία όπως λέγει ο Απόστολος Παύλος, ο άνθρωπος αυτοεκμηδενίζεται.*** *Εάν δεν έχω αγάπη, «ουδέν ειμι», λέγει ο Απόστολος των*

Εθνών (Α' Κορ. ιγ΄, 2). Και ο Ιερός Χρυσόστομος προσθέτει, στιγματίζοντας τον «μη-πολιτισμό» του έχειν: «Όπου γαρ το εμόν και το σον, εκεί πάσα μάχης ιδέα και φιλονεικίας υπόθεσις» (PG 53, 309). Μόνον ακολουθώντας τα προστάγματα του Θεού μπορεί ο άνθρωπος να αναπτύξει τις δημιουργικές δυνάμεις του στην εγκόσμια ζωή του. Ποτέ και πουθενά δεν υπάρχει αληθινή πρόοδος χωρίς σεβασμό των πνευματικών αξιών.

Αυτές οι αλήθειες ενσαρκώνουν και εκφράζουν το πνεύμα των Τριών Ιεραρχών, τους οποίους ευγνωμονούμε για όσα αληθή και εύφημα μας εδίδαξαν. Δοξάζουμε τον φιλάνθρωπο Δοτήρα παντός αγαθού, ο οποίος χάρισε στην Εκκλησία και το Γένος τους τρεις αυτούς «αριστείς της ευσεβείας», τα «πυξία του πνεύματος», «τους θεράποντας της Τριάδος», τους κήρυκας του Θεού, που «είναι 'ένας', αλλά δεν είναι μόνος», η «άρνηση της μοναξιάς», ο «Θεός της αγάπης», ο οποίος καλεί κάθε άνθρωπο στην κοινωνία της αγιότητός Του".

Προηγουμένως, ομιλίες απηύθυναν η Υφυπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων της Ελλάδος κ. **Ζέττα Μακρή**, και ο κ. Παντελεήμων Παναγιωτίδης, Πρόεδρος της Εφορείας της Πατριαρχικής Μεγάλης του Γένους Σχολής.

Νωρίτερα, ο Οικουμενικός Πατριάρχης, χοροστάτησε στη Θεία Λειτουργία που τελέστηκε στον Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου, συγχοροστατούντων των Σεβ. **Μητροπολιτών Γέροντος Χαλκηδόνος** κ. Εμμανουήλ, **Γέροντος Δέρκων** κ. Αποστόλου, **Μυριοφύτου** και Περιστάσεως κ. Ειρηναίου, **Καλλιουπόλεως** και

Μαδύτου κ. Στεφάνου, **Κυδωνιών** κ. Αθηναγόρα, **Σηλυβρίας** κ. Μαξίμου, **Σαράντα Εκκλησιών** κ. Ανδρέα και **Προύσης** κ. Ιωακείμ.

Τον **πανηγυρικό λόγο της ημέρας εκφώνησε ο Σεβ. Μητροπολίτης Σελευκείας** κ. Θεόδωρος, Καθηγητής της Πατριαρχικής Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Κρήτης.

Εκκλησιάστηκαν οι Θεοφιλ. Επίσκοποι Αλικαρνασσού κ. Αδριανός, Αραβισσού κ. Κασσιανός, Δαφνουσίας κ. Σμάραγδος, και Ξανθουπόλεως κ. Παΐσιος, Αγιορείτες Μοναχοί, Άρχοντες Οφφικιάλιοι της Αγίας του Χριστού Μ.Εκκλησίας, ο Πρέσβης κ. Κωνσταντίνος Κούτρας, Γενικός Πρόξενος της Ελλάδος στην Πόλη, ο Εξοχ. κ. Γιασουνόρι Νακαγιάμα, Πρέσβης της Ιαπωνίας στην Ελλάδα, η Εφορεία, ο Λυκειάρχης, Καθηγητές και μαθητές της Πατριαρχικής Μεγάλης του Γένους Σχολής, Καθηγητές και μαθητές άλλων Ομογενειακών Σχολείων, Καθηγητές και οι τελειόφοιτοι μαθητές της Αθωνιάδας Εκκλησιαστικής Ακαδημίας, καθώς και πιστοί από την Πόλη και το εξωτερικό.

Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας, ο Οικουμενικός Πατριάρχης τέλεσε, όπως κάθε χρόνο, **τρισάγιο** υπέρ αναπαύσεως των ψυχών των αειμνήστων Ιδρυτών, Ευεργετών, Εφόρων, Σχολαρχών, Καθηγητών, Διδασκάλων, Επιμελητών και

The Ecumenical
Patriarchate Today

Φωτό: Νίκος Παπαχρήστου